
SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA

Tomasz Panek 7

1. STATYSTYCZNE BADANIE ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Jan Kordos 15

- 1.1. Wprowadzenie 15
- 1.2. Statystyka społeczna w pracach instytucji ponadpaństwowych 18
 - 1.2.1. Organizacje międzynarodowe 18
 - 1.2.2. Ogólna koncepcja systemu statystyki społecznej Unii Europejskiej 18
 - 1.2.3. Zalecenia Eurostatu w sprawie wskaźników społecznych 20
- 1.3. Podstawowe rodzaje informacji statystycznej występujące w Unii Europejskiej 22
- 1.4. Zapotrzebowanie na statystykę społeczną na poziomie europejskim ... 24
- 1.5. Źródła danych w statystyce społecznej 26
 - 1.5.1. Źródła danych i metody ich zbierania 26
 - 1.5.2. Warunki porównywalności danych między krajami 29
- 1.6. Statystyka regionalna 30
 - 1.6.1. Uwagi wstępne 30
 - 1.6.2. *Przewodnik statystyki regionalnej* 31
 - 1.6.3. Klasyfikacja terytorialna regionów na różnych poziomach 32
 - 1.6.4. Nomenklatura Statystycznych Jednostek Terytorialnych – klasyfikacja NUTS 32
 - 1.6.5. Metody oceny parametrów dla małych obszarów 33
- 1.7. Ocena jakości wyników – prace Eurostatu 36
 - 1.7.1. Definicja jakości danych Eurostatu 37
 - 1.7.2. Rodzaje błędów w badaniach statystycznych 38

2. PODSTAWOWE BADANIA SPOŁECZNE STATYSTYKI PUBLICZNEJ W POLSCE

Jan Kordos 40

2.1.	Statystyka społeczna w Polsce do 1989 r.	40
2.2.	Podstawowe badania społeczne w Polsce w okresie transformacji oraz prace nad ich harmonizacją ze standardami UE	42
2.3.	Spisy ludności i badania demograficzne	43
2.3.1.	Spis ludności i mieszkań 2011	44
2.3.2.	Badania migracji zagranicznych ludności	51
2.4.	Rejestry administracyjne jako źródła danych statystycznych	53
2.5.	Badania budżetów gospodarstw domowych	55
2.6.	Badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL)	58
2.7.	Badania warunków życia	63
2.7.1.	Badania warunków życia w latach 1997–2003	63
2.7.2.	Badanie dochodów i warunków życia (EU-SILC)	64
2.7.3.	Badanie EU-SILC w Polsce	66
2.8.	Badania zdrowia ludności	68
2.8.1.	Pierwsze badania zdrowia ludności w Polsce	68
2.8.2.	Badania stanu zdrowia ludności Polski w latach 2004 i 2009 ...	69
2.9.	Badanie wykorzystania czasu	73
2.9.1.	Dotychczasowe badania wykorzystania czasu w Polsce	73
2.9.2.	Badanie wykorzystania czasu w latach 2003–2004	74
2.10.	Inne badania społeczne	77

3. ZMIANY DEMOGRAFICZNE – POMIAR PROCESÓW I OCENA SKUTKÓW SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH

Irena E. Kotowska, Wiktoria Wróblewska 78

3.1.	Podstawowe procesy demograficzne – definicje, źródła danych, pomiar	78
3.2.	Struktury demograficzne ludności	82
3.2.1.	Struktura ludności według płci i wieku	82
3.2.2.	Struktura według stanu cywilnego	87
3.2.3.	Struktury ludności według miejsca zamieszkania	89
3.3.	Zmiany procesu reprodukcji ludności – wybrane syntetyczne mierniki natężenia procesu	91
3.4.	Rodność i płodność populacji	94
3.5.	Umieralność i trwanie życia	97
3.6.	Analiza rodzin i gospodarstw domowych	105
3.7.	Przemiany demograficzne w Polsce w latach 1989–2011 i ich konsekwencje demograficzne, ekonomiczne i społeczne	107
3.7.1.	Płodność i zawieranie małżeństw	107
3.7.2.	Trwanie życia i umieralność	108
3.7.3.	Starzenie się ludności i zasobów pracy	113

4. POZIOM I JAKOŚĆ ŻYCIA

Tomasz Panek 117

4.1. Podstawowe definicje i klasyfikacje w badaniach poziomu i jakości życia	117
4.1.1. Definicje potrzeb	117
4.1.2. Klasyfikacje potrzeb	118
4.1.3. Poziom i jakość życia – dylematy definicyjne	120
4.2. Diagnozowanie potrzeb	122
4.2.1. Potrzeby indywidualne a potrzeby społeczne	122
4.2.2. Dziedziny życia w badaniach poziomu i jakości życia	123
4.3. Pomiar poziomu i jakości życia	125
4.3.1. Wskaźniki społeczne	125
4.3.2. Systemy wskaźników społecznych	128
4.3.3. Wskaźniki syntetyczne	137
4.4. Poziom i jakość życia w Polsce w latach 2007–2011	144
4.4.1. Dochody i sposób gospodarowania dochodami	144
4.4.2. Wyżywienie	148
4.4.3. Zasobność materialna	148
4.4.4. Warunki mieszkaniowe	151
4.4.5. Kształcenie dzieci	153
4.4.6. Kultura	154
4.4.7. Wypoczynek	155
4.4.8. Ochrona zdrowia	156
4.4.9. Analiza porównawcza poziomu i jakości życia gospodarstw domowych w układzie wojewódzkim w 2011 r.	158

5. DOCHÓD I KONSUMPCJA

Adam Szulc 162

5.1. Mierniki zamożności gospodarstw domowych	162
5.1.1. Dochód bieżący i wydatki konsumpcyjne	162
5.1.2. Porównywalność dochodów i konsumpcji między gospodarstwami domowymi: skale ekwiwalentności	170
5.2. Metody analizy rozkładu dochodów i wydatków	173
5.2.1. Wprowadzenie	173
5.2.2. Rozkłady kwantylowe	175
5.2.3. Krzywa Lorenza i indeks Giniego	178
5.2.4. Estymacja funkcji gęstości i dystrybucyjności dochodów	182
5.3. Zachowanie konsumenta i pomiar zamożności	186
5.3.1. Wpływ struktury wydatków na zmiany kosztów utrzymania	187
5.3.2. Krzywe Engla jako narzędzie analizy postępowania konsumenta	188
5.3.3. Obliczanie skal ekwiwalentności za pomocą oszacowań kompletnego modelu popytu	191

5.4. Wybrane analizy dochodów i konsumpcji w latach 2000–2011 w Polsce	193
--	-----

6. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

<i>Tomasz Panek</i>	195
6.1. Ubóstwo i wykluczenie społeczne – dylematy definicyjne	195
6.1.1. Istota ubóstwa i wykluczenia społecznego	195
6.1.2. Sposób pojmowania ubóstwa	200
6.1.3. Sposób pomiaru ubóstwa	201
6.1.4. Kryteria ubóstwa	202
6.1.5. Wymiar czasowy ubóstwa	202
6.2. Metody identyfikacji ubogich i wykluczonych społecznie	203
6.2.1. Metody wyznaczania granicy ubóstwa w ujęciu klasycznym ...	204
6.2.2. Metody identyfikacji ubogich w ujęciu wielowymiarowym ...	211
6.3. Metody analizy ubóstwa i wykluczenia społecznego	212
6.3.1. Podejście klasyczne	212
6.3.2. Podejście wielowymiarowe	215
6.4. Metody analizy zmian ubóstwa i wykluczenia społecznego w czasie ..	229
6.4.1. Charakter ubóstwa	229
6.4.2. Mobilność gospodarstw domowych ze względu na przynależność do sfery ubóstwa	230
6.5. Ubóstwo w Polsce w latach 2009–2011	233
6.5.1. Charakterystyka danych	233
6.5.2. Założenia analizy	234
6.5.3. Zasięg i głębokość ubóstwa	235
6.5.4. Zmiany w sferze ubóstwa	236
6.5.5. Trwałość ubóstwa	237

7. RYNEK PRACY

<i>Irena E. Kotowska, Anna Matysiak, Paweł Strzelecki</i>	240
7.1. Aktywność zawodowa – podstawowe definicje i źródła informacji ...	240
7.2. Metody analizy aktywności zawodowej ludności	245
7.3. Analiza aktywności zawodowej ludności	255
7.4. Metody analizy zmiany zatrudnienia i struktur zatrudnienia ludności ..	262
7.5. Bezrobocie – pomiar, metody analizy	267
7.6. Migracje zarobkowe i ich skutki dla rynku pracy	277

8. ZDROWIE I NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNE W ZDROWIU

<i>Wiktoria Wróblewska</i>	284
8.1. Wielowymiarowość koncepcji i różne ujęcia zdrowia	284
8.1.1. Ujęcie biomedyczne	285
8.1.2. Ujęcie biopsychospołeczne	285
8.1.3. Ujęcie społeczno-ekologiczne	286

8.2.	Pomiar zdrowia i niesprawności	287
8.2.1.	Chorobowość i zapadalność	288
8.2.2.	Samooceńna stanu zdrowia	289
8.2.3.	Pomiar i klasyfikacje ograniczeń funkcjonalnych	290
8.2.4.	Pomiar jakości życia warunkowanej stanem zdrowia	292
8.2.5.	Miary utraconych lat życia w związku z umieralnością	293
8.2.6.	Wybrane wyniki badań w zakresie zdrowia i niepełnosprawności w Polsce	295
8.3.	Nowe podejście do pomiaru stanu zdrowia populacji – sumaryczne miary stanu zdrowia	298
8.3.1.	Ogólny model przejścia w zdrowiu	298
8.3.2.	Typologia sumarycznych miar stanu zdrowia populacji	299
8.3.3.	Przykłady sumarycznych miar trwania życia w zdrowiu	301
8.3.4.	Lata życia skorygowane niesprawnością	306
8.3.5.	Lata życia skorygowane ze względu na jakość	308
8.4.	Nierówności społeczne a ocena stanu zdrowia	310
8.4.1.	Spółeczno-środowiskowe uwarunkowania stanu zdrowia	311
8.4.2.	Pomiar nierówności społecznych w stanie zdrowia	313
8.4.3.	Współczynnik koncentracji oraz krzywa koncentracji zdrowia	313
8.4.4.	Regresyjne indeksy nierówności	316
8.4.5.	Indeks różnic	319
8.4.6.	Wskaźnik ryzyka populacyjnego	320

9. EDUKACJA

	<i>Agnieszka Chłoń-Domińczak</i>	323
9.1.	Wprowadzenie. Definicje, klasyfikacje i źródła danych	323
9.1.1.	Obszary badawcze w statystyce edukacji – perspektywa międzynarodowa i krajowa	329
9.1.2.	Źródła danych	336
9.2.	Uczestnicy i zasoby systemów edukacji	340
9.2.1.	Uczestnicy i uczestnictwo w systemie edukacji	340
9.2.2.	Zasoby systemu edukacji oraz nakłady na edukację	346
9.2.3.	Osiągnięty poziom wykształcenia oraz efekty edukacji	354
9.3.	Edukacja w Polsce w świetle danych statystycznych w latach 1990–2010	365
9.3.1.	Uczestnicy i uczestnictwo w edukacji	365

10. GOSPODAROWANIE CZASEM

	<i>Ilona Błaszczak-Przybycińska</i>	372
10.1.	Cel i istota badań gospodarowania czasem	372
10.1.1.	Czas jako czynnik gospodarowania	372
10.1.2.	Cele badań budżetów czasu	373
10.2.	Badanie budżetów czasu w Polsce w świetle badań europejskich	375
10.2.1.	Organizacja badania	375

10.2.2. Kategorie grupowania czynności w badaniu budżetu czasu	376
10.2.3. Sposób analizy budżetów czasu	377
10.3. Wycena wybranych elementów gospodarowania czasem	378
10.3.1. Wycena wartości prac wykonywanych w gospodarstwie domowym	378
10.3.2. Wycena czasu wolnego	383
10.4. Gospodarowanie czasem oraz wycena pracy domowej w Polsce	388
10.4.1. Gospodarowanie czasem	388
10.4.2. Wycena wartości pracy domowej w Polsce w 2011 r.	397

11. METODY OCENY POLITYKI SPOŁECZNEJ

<i>Adam Szulc</i>	401
11.1. Wprowadzenie	401
11.2. Rozkład świadczeń	402
11.3. Błędy w dystrybucji świadczeń: błąd wykluczenia i nieszczelności systemu	404
11.4. Krzywe i współczynniki koncentracji	407
11.5. Wpływ świadczeń na zmiany nierówności dochodowych	410
11.6. Wpływ świadczeń na ubóstwo dochodowe	413
11.7. Profile społeczno-demograficzne odbiorców świadczeń	418
11.8. Rozszerzona analiza polityki społecznej: rachunek zysków i kosztów	425

BIBLIOGRAFIA	434
-------------------------------	-----